

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de opvolgingsdoorlichting van Gemeentelijke Basisschool Gilko Merelbeke
te MERELBEKE**

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 22442

Instelling Gemeentelijke Basisschool Gilko Merelbeke

Directeur Els SYS

Adres Kloosterstraat 19 - 9820 MERELBEKE

Telefoon 09-210.35.70

Fax 09-210.35.79

E-mail gilko@merelbeke.be

Website www.gilko.be

Bestuur van de instelling Gemeentebestuur van Merelbeke

Adres Hundelgemsesteenweg 353 - 9820 MERELBEKE

Scholengemeenschap Basisonderwijs Gavere/Merelbeke

Adres Baaigemstraat 26 - 9890 GAVERE

CLB GO! CLB Gent

Adres Voskenslaan 262 - 9000 GENT

Dagen van het opvolgingsbezoek 30-11-2015; 01-12-2015

Einddatum van het opvolgingsbezoek 01-12-2015

Datum bespreking verslag met de instelling 01-12-2015

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Jan DEVOS

Teamleden Katrien DE ROO

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie.....	4
3.2 Lager onderwijs: muzische vorming.....	7
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG.....	10

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 04-06-2012 tot 07-06-2012 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 01-09-2015 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- de erkenningsvoorwaarde '**voldoen aan de onderwijsdoelstellingen**'

Kleuteronderwijs - Leergebieden

wiskundige initiatie

Lager onderwijs - Leergebieden

muzische vorming

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied wiskundige initiatie in voldoende mate na. De kleuteronderwijzers zorgen voor een doelgericht, evenwichtig en samenhangend aanbod. Er is voorzien in een krachtige ontwikkelingsgerichte omgeving met een rijk materialenaanbod.

Curriculum	Voor het uitwerken van de activiteiten maken de kleuteronderwijzers gebruik
Onderwijsaanbod	van een koepel eigen instrument (doelenboek) waarin de leerplandoelen zijn
<i>Referentiekader</i>	opgenomen. De visie achterliggend het leerplan is terug te vinden in de klas-
<i>Planning</i>	werking waar kinderen kunnen handelen en ervaren, probleemoplossend
<i>Evenwichtig en volledig</i>	werken en verwoorden. Ontluikende gecijferdheid en begripsverwerving krijgen
<i>Samenhang</i>	expliciete aandacht.
<i>Brede harmonische vorming</i>	De thema's bepalen in sterke mate het aanbod rond wiskundige initiatie. Er is
<i>Actief leren</i>	een sterke samenwerking tussen de parallelcollega's maar dit staat niet in de
	weg dat thema's kunnen verschillen. Immers zowel leerkrachten, kleuters als
	onderwijsdoelstellingen bepalen de activiteiten. De leerkrachten gebruiken
	voor hun thema-uitwerking een blad die de verschillende leergebieden en –
	domeinen omvat om een brede uitwerking te stimuleren. Voor de dagplanning
	maken zij gebruik van het doelenboek van de koepel om 1 tot 2 dominante
	leerplandoelen per activiteit te selecteren. Hierdoor ontstaat een meer
	doelgerichte aanpak van het leergebied. Daarnaast is in de agenda ook
	aandacht voor het materialenaanbod en pedagogisch-didactische reflecties.
	Sommige leerkrachten ervaren de dagplanning nog als te
	verantwoordingsgericht en te weinig als een functioneel werkinstrument.

Het digitaal aanvinken van de aangebrachte onderwijsdoelstellingen maakt eventuele hiaten zichtbaar waardoor een bewaking van het aanbod mogelijk is. Deze werkwijze zorgde voor een evenwichtiger en vollediger aanbrengen van de verschillende domeinen. De praktijk getuigt van een gevarieerde en aantrekkelijke invulling van de domeinen getallen, meten en ruimte. De verticale samenhang is versterkt door het gebruik van het doelenboek en het werken met groeilijnen rond wiskundige begrippen, kalenders, puzzels, ... Soms wordt hier te rigide mee omgegaan en is er doel-middelverwarring waardoor kinderen soms in hun ontwikkeling afgeremd worden. In de jaarplanning staat een focus per thema aangegeven om overlap te vermijden. Er zijn ook afspraken met het eerste leerjaar rond het schrijven van cijfers en het gebruik van getalbeelden. De begrippen hebben betrekking op de aanduiding van hoeveelheden, ruimte, meten en rekenhandelingen en komen aan bod in de thema's.

De thematische werking en het dagverloop zorgen voor een natuurlijke samenhang met andere leergebieden en ontwikkelingsdomeinen. De kleuters krijgen een brede harmonische vorming aangeboden. De voortdurende aandacht voor hun persoonlijk welzijn en de aanwezige bewegingsmogelijkheden in de klassen zijn hier voorbeelden van. De kleuters kunnen veelvuldig actief spelen en werken. Ze vergelijken, tellen, ordenen, meten en wegen, manipuleren, ontwerpen en construeren met diverse materialen in de hoeken waarbij de leerkracht bevraagt, ondersteunt en uitdaagt.

Er zijn veel visuele sporen van cijfers en getalbeelden te zien, onder meer op het keuzebord en bij de hoekaanduiding. Hoekenverrijking is merkbaar niet enkel in het thema maar ook ten aanzien van wiskundige impulsen. Soms is er ook een thema dat nauw aansluit bij wiskundige initiatie zoals het project 'cijfers en letters'.

Materieel beheer

Uitrusting

*Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen*

Er zijn specifieke hoeken die wiskundige activiteiten ontlokken bij de kleuters zoals de cijferhoek of de wiskundehoek met aangepaste materialen, spellen en opdrachten in functie van het thema en gericht op het bereiken van specifieke onderwijsdoelstellingen. Dit is ook het geval voor de winkel waarin een kassa en bankautomaat zijn aangebracht. Hoeken zoals de bouwhoek en poppenhoek krijgen wiskundige accenten en er is gedacht aan een doorgaande lijn overheen de leeftijdsgroepen voor bepaalde van deze hoeken. Materialen zoals dobbelstenen, zandloper, verscheidenheid aan twee- en driedimensionele vormen zijn in voldoende mate aanwezig.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing*

Er zijn klaslijsten te zien waarop leerkrachten aangeven welke kleuters wiskundige onderwijsdoelstellingen al dan niet verworven hebben. Ook op het voorbereidingsblad 'pre-MDO' en op het document ter voorbereiding van het oudercontact zijn sporen terug te vinden van dit leergebied. Het heen-en-weerschrift biedt de ouders een zicht op de wiskundige activiteiten in de klas. Het kindvolgsysteem bevat een selectie van enkele (2 – 5) zelfgekozen leerplandoelen waarvan verwacht wordt dat ze tegen het einde van het schooljaar geëvalueerd worden. Op deze wijze zijn ze beperkt functioneel ter ondersteuning van de kinderen of als aanzet tot verandering van de eigen klaspraktijk.

Evaluatie staat vooral in het teken van het informeren van collega's bij de overgang van kleuters naar een volgende leeftijdsgroep en het rapporteren naar ouders en geeft minder zicht op de mate waarin geplande onderwijsdoelstellingen daadwerkelijk verworven zijn. De kleuteronderwijzers hebben weinig zicht op resultaten van hun klasgroep in het eerste leerjaar.

Begeleiding	De kleuteronderwijzers krijgen een beeld betreffende wiskundige initiatie door het kindvolgsysteem en de gesprekken met collega's.
Leerbegeleiding	Een drietal keer per jaar worden alle kleuters besproken op een pre-MDO en dit als voorbereiding van het MDO waarbij dieper ingegaan wordt op kleuters met specifieke hulpvragen en waarop ook het CLB, directie en externen aanwezig zijn.
<i>Beeldvorming</i>	De kleuteronderwijzers werken aan de preventieve basiszorg door actief betrokken te zijn bij het gebeuren in de verschillende hoeken. Ze verplaatsen zich voortdurend om bijkomende wiskundige impulsen te geven. De leerkrachten zorgen voor samenhang tussen handelen, verwoorden en reflecteren tijdens de speel- en werkmomenten.
<i>Zorg</i>	Interventies die afstemming op de kleuter beogen zijn onder meer de mate van individuele aandacht, de geboden ondersteuning door concreet en visueel materiaal, het werken met heterogene groepen, de graad van complexiteit van de taak en het materialenaanbod, ...
	De ondersteuning vanuit het zorgteam verloopt vraaggestuurd. Het voorzien in een planmatige en doelgerichte aanpak van zorgvragen met concrete handvatten voor de klaspraktijk is nog een groeipunt.
Kwaliteitszorg	Vanuit het schoolbestuur werd een halftime beleidsondersteuner toegevoegd en met ondersteuning van de pedagogische begeleiding en in overleg met het schoolteam werd een plan van aanpak uitgewerkt. Ook het zorgteam engageerde zich om het verbeteringstraject te sturen en te ondersteunen bij het wegwerken van de tekorten.
	De kleuterafdeling deed visiewerk inzake het leergebied 'wiskunde' door verkenning van het leerplan en de diverse domeinen. Het team maakte afspraken over de doorstroming en gradatie met specifieke groeilijnen zoals begrippen, kalenders, ... Door de geïntegreerde benadering had de vernieuwingsimpuls een diepgaand effect op het klasmanagement en de gehele kleuterklaswerking (doelgericht werken, actief begeleiden in de diverse hoeken, hoekenverrijking, ...). De school kocht bronnenboeken aan als inspiratie en het observatie- en reflectieblad bij de dagplanning stimuleert het blijvend optimaliseren van de aangeboden activiteiten. De directeur en de zorgcoördinator zorgden voor opvolging van de acties. De aanpak met betrekking tot het leergebied wiskundige initiatie wordt momenteel verbreed naar andere leergebieden met studiedagen rond drama en media.

3.2 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied muzische vorming in voldoende mate. Het leergebied wordt als volwaardig behandeld waarbij het creëren van een volledig en evenwichtig aanbod voorop staat. De leerkrachten realiseren de achterliggende visie van het leergebied in hun onderwijspraktijk. Het materialenaanbod is voldoende rijk en de evaluatie en rapportering betreffende het leergebied zijn positief geëvolueerd.

Curriculum	De lagere afdeling gebruikt diverse infobronnen ter inspiratie waaronder onderwijsleerpakketten, internet, ... om de lessen te stofferen. Zij laat zich bij de selectie van activiteiten vooral leiden door een streven naar een breed aanbod.
Onderwijsaanbod	De verschillende uitgewerkte fiches vormen samen een schoolspecifiek aanbod.
<i>Referentiekader</i>	De leerkrachten kennen de inhoud van het leergebied en de verschillende domeinen.
<i>Planning</i>	De leerkrachten besteden voldoende tijd en energie aan muzische vorming waardoor het geen derderangs leergebied meer is.
<i>Evenwichtig en volledig</i>	De leerkrachten houden lesfiches en een groeiboek bij. De lesfiches geven niet enkel zicht op de activiteiten maar ook op onderwijsdoelstellingen, visie-elementen, werkvelden en specifieke aandachtspunten.
<i>Samenhang</i>	Alle muzische domeinen komen in voldoende mate aan bod zoals blijkt uit het jaarplan. Het groeiboek laat zien dat elk domein een brede vulling krijgt door het aanbieden van meerdere lessen.
<i>Brede harmonische vorming</i>	De bewaking van het aanbod overheen de klasgroepen was vooral de verdienste van de zorgcoördinator die het geheel inventariseerde en op een personeelsvergadering ter sprake bracht. Er is momenteel nog geen afspraak over de toekomstige bewaking van het aanbod wat belangrijk is gezien de leerkrachten toch een zekere vrijheid willen behouden en de activiteiten kunnen veranderen.
<i>Actief leren</i>	De muzische activiteiten zijn niet stereotiep maar laten een brede en gevarieerde invulling zien van de diverse domeinen. Beeldend werk bevat ook werken met houtskool, driedimensionele werkstukken of werken rond kunstenaars. Muziek beperkt zich niet tot het aanleren van liederen maar er wordt ook gewerkt met ritmes, wereldmuziek en gemusiceerd met alternatieve materialen als instrumenten. Er zijn diverse spelvormen te zien zoals schimmenspel, vingerpopjes, tableau vivant, ... Bewegingstussendoortjes, dans en kinderyoga komen voor en kinderen gaan actief om met een fototoestel, camera of computer.
	Het beschouwende en reflecterende komt meer aan bod en er wordt ook gewerkt vanuit impressies. Kinderen hebben meer ruimte om hun persoonlijke expressie te uiten en om te experimenteren met materialen. Er is een variatie aan werk- en groeiperingsvormen en positieve bekrachtiging komt voortdurend voor.
	De leerkrachten zitten vaker samen om groepsoverschrijdende activiteiten te ontplooien. Zo richtten ze een 'halloween'namiddag in met de ganse school waarbij kinderen konden kiezen voor een workshop en leerkrachten een aanbod deden vanuit hun talenten. Het kerstkoor is hier een ander voorbeeld van. Er worden ook lesfiches uitgewisseld tussen collega's (zelfs overheen vestigingsplaatsen).

De samenhang tussen de diverse domeinen van muzische vorming en met andere leergebieden komt voor zoals het schilderen op muziek maar kan nog verder versterkt worden.

Het gebruik van het doelenboek naast het mondeling uitwisselen van informatie zijn gericht op het versterken van de verticale samenhang. De leerkrachten geven aan dat afspraken overheen leeftijdsgroepen rond het aanbrengen van kunstenaars en kunststromingen een meerwaarde kunnen betekenen.

Behalve de aparte muzische lessen zitten muzische activiteiten ook soms vervat in hoekenwerk (werken met mandala's bijvoorbeeld) of zijn er in bepaalde klasgroepen aparte muzische hoeken voorzien.

Actua en kalendergebonden gebeurtenissen beïnvloeden soms de muzische activiteiten.

De leerkrachten denken ook aan het functioneel maken van creaties door ze betekenisvol te laten zijn voor de organisatie van een opendeurdag, het maken van een uitnodiging, het optreden van een kerstkoor, het verschijnen in een nieuwsbrief of gemeentelijke infoblaadje, het werken aan een stedenband, het draaien van muziek door de laatstejaars op de speelplaats, ...

Waar mogelijk wordt ook een link gelegd met de leef- en beleavingswereld van de kinderen.

De leerlingen krijgen de kans om ook schoolextern aan cultuurverkenning te doen door het bijwonen van toneelvoorstellingen, het participeren aan workshops van kunstenaars, het bezoeken van musea, ...

Materieel beheer

Uitrusting

*Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen*

De leerkrachten beschikken over voldoende materiaal voor beeldend vormgeven. Er zijn voldoende muziekinstrumenten en opname- en weergaveapparatuur voorhanden. Per graad is er een fototoestel/camera die ook door de leerlingen gehanteerd wordt. Er is een computerklas en in elke klas staat minstens één computer ter beschikking. Er wordt momenteel overwogen om tablets aan te kopen. Ook voor drama en beweging is materiaal voorhanden zoals verkleedkleden voor het hoekenwerk bij de jongste leerlingen. Leerkrachten geven aan dat ze ook bij elkaar materiaal ontleen. Gymzalen worden ook vaak gebruikt voor bewegingsactiviteiten maar de gymzaal in de hoofdvestigingsplaats is vaak bezet. De speelplaats op een vestigingsplaats kreeg muzische accenten.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing*

Momenteel is er een evaluatiekoffer voor dit leergebied in ontwikkeling waardoor leerkrachten kunnen beschikken over een diversiteit aan methodieken en instrumenten voor evaluatie. Dit is een waardevol initiatief want het doelgericht evalueren van creatieve producties is nog een werkpunt. Zelfevaluatie en peerevaluatie komen voor onder meer door het gebruiken van kijkwijzers of het selecteren van een passende kleurkaart waarbij de leerlingen hun keuze beargumenteren. Daarnaast krijgen de leerlingen in de meeste groepen veelvuldig feedback tijdens het muzisch proces waardoor zij aangemoedigd worden en eventuele bijsturing mogelijk is. Leerkrachten beschikken over observaties op individueel en groepsniveau. Muzische vorming komt hier zelden in voor. Dit is ook van toepassing op het leerlingvolgsysteem dat vooral een zicht geeft op aspecten van taal en

wiskunde en de verslagen van zorgoverleg. Dit gebeurt wel bij oudercontacten en naar collega's wanneer er zaken sterk opvallen.

Er werd een muzisch rapport ontwikkeld waarbij 10 keer/schooljaar een evaluatieblad wordt ingevoegd waarbij de leerling en de leerkracht terugblikken op enkele attitudes en muzische doelstellingen. Zodoende ontstaat per semester een overzicht van activiteiten binnen de vijf domeinen. De muzische rapporten zijn wisselend qua muzische insteek. Sommige leggen veeleer de nadruk op algemene werkhoudingen en andere beklemtonen al meer specifieke muzische doelstellingen.

Begeleiding	De mate waarin muzische vorming een plek krijgt in overgangsgesprekken,
Leerbegeleiding	MDO, ... is sterk leerkrachtafhankelijk doordat het niet structureel is ingebouwd
<i>Beeldvorming</i>	in documenten, procedures of overlegfora.
<i>Zorg</i>	Het aanbieden van keuzes en de ruimte voor vrije expressie maakt dat leerlingen kunnen vormgeven naar eigen behoefte. Expliciete aandacht voor muzische expressie in het kader van zorgverbredend werken komt weinig voor.
Kwaliteitszorg	Vanuit het schoolbestuur werd een halftime beleidsondersteuner toegevoegd en met ondersteuning van de pedagogische begeleiding en in overleg met het schoolteam werd een plan van aanpak uitgewerkt. Ook het zorgteam engageerde zich om het verbeteringstraject te sturen en te ondersteunen bij het wegwerken van de tekorten. De school startte met een sterkte-zwakteanalyse om de eigen zwaktes op het spoor te komen. Vervolgens organiseerde zij een materialenbeurs waarna beslist werd om onderwijsleerpakketten uitsluitend als inspiratiebron te hanteren. Er volgde visiewerk met betrekking tot het leergebied en de diverse domeinen waarna de diverse klasinventarissen met aangeboden inhouden resulteerden in een schoolinventaris. Er volgden afspraken (lesfiches, groeiboek, ...) voor het domein beeld en geleidelijk aan werd de blik verruimd naar alle domeinen van het leergebied. De school maakte hiervoor gebruik van pedagogische studiedagen en personeelsvergaderingen. 'Beschouwen' en 'evalueren' kregen extra-aandacht. De opvolging gebeurde onder meer door de beleidsondersteuner die de groeiboeken doornam en de directeur die over een overzicht beschikt van de aangebrachte doelen. De leerkrachten beschouwen de methodiek van aanpak en de samenwerking als bruikbaar voor het aanpakken van nieuwe leergebieden zoals wereldoriëntatie.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Jan DEVOS de inspecteur-verslaggever	Els SYS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	